

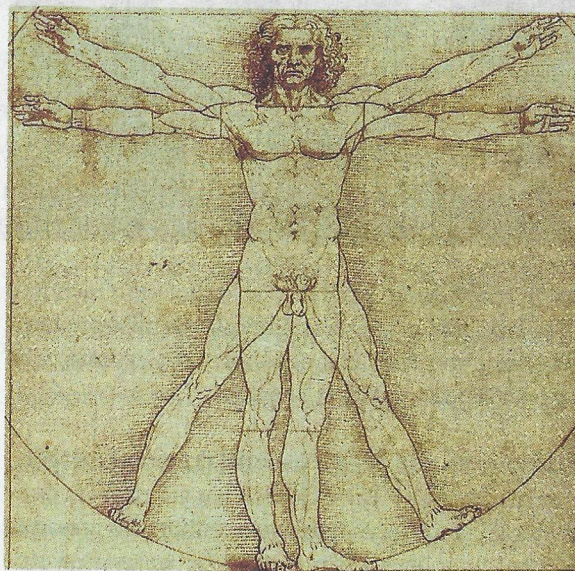
JAK ROZUMĚT SOUČASNÉMU UMĚNÍ? NAPOVÍDÁ NÁM UŽ LEONARDO

Mladý svět spouští ve spolupráci s malířem Štefanem Tóthem pravidelný seriál o (nejen) současném umění a o tom, jak mu rozumět.

Svět umění nebo umění světa je možná otázka, jak člověk vlastně přistupuje ke kultuře a kulturnosti. Poněkud speciální kategorií je takzvaná vizuální kultura, jejíž první projevy jsou známy jako prehistorické jeskynní malby. Další navazující dějinné projevy výtvarné kultury a architektury můžeme znát z učebnic jako antiku, gotiku, renesanci a baroko. Zvláštní je, že se počátkem 20. století v pochopení umění ztrácíme, abychom si přiznali, že tomu současnému v podstatě nerozumíme.

Uvedenou obecnější proklamaci můžeme přijmout a dále se tím nezabývat nebo připustit, že existují momenty, kdy se výtvarná kultura propisuje do našich životů a přitom si to možná sami ani neuvědomujeme. Pojdme si to ukázat na konkrétním díle významného umělce Leonarda da Vinciho. Nepůjde však o jeho slavné dílo Mona Lisa, ale o neméně důležitou práci s názvem „Vitruviánský muž“ známou také jako „Proporce lidského těla podle Vitruvia“. Kresba z roku 1492 vyjadřuje přesvědčení, že na proporcích lidského těla je založena harmonie krásy člověka i světa. Kresbu možná mimoděk známe také jako symbol využívaný americkou NASA pro označování satelitů obíhajících kolem Země. Vitruviánský muž Leonarda da Vinciho je obecně přijímán jako symbol humanismu, rozumu a novověkého člověka. Geometrie dokonalých proporcí lidského těla vepsaného do symboliky čtverce a kruhu, blízkost umění, vědy, a nakonec i anatomie, to vše lze vztahovat k jedinému výtvarnému projevu geniálního tvůrce.

Nemusíme být přímo znalci matematiky a geometrie řešící problém kvadratury kruhu, abychom si na tomto vybraném příkladě uvědomili, kolik významů může mít umělecké dílo. Při vyřčení všech těchto důležitostí Leonardovy kresby bychom konečně mohli dostat ten důkaz o tom, jak a proč u tohoto díla pozorovat prolnutí našeho života s uměním. Jednoduše. Architektura je vše, co nás obklopuje. Žijeme v domech, pracujeme v nejrůznějších budovách a cesta mezi nimi je také nějakou konstruovanou infrastrukturou. Navíc skoro všude tam, kde se pohybujeme, jsou někde zrcadla, kde se vidíme a můžeme tak pozorovat anatomické proporce či disproporce nejen svého těla. Uvědoměním si těchto skutečností spolu s pohledem

Leonardo da Vinci: The Vitruvian Man (ca. 1492)
(Foto: Lucnix via Wikimedia Commons Public Domain),
Zdroj: <https://mymodernmet.com/leonardo-da-vinci-vitruvian-man/>

do zrcadla zjistíme, že to my jsme na kresbě Leonarda da Vinci. My jsme součástí světa umění a umění světa je v nás. Vlastně jsme v jeden moment pozorovatelé a tvůrci zároveň. Role pozorovatele nám nemusí tolik sedět nebo ji často odmítáme, a to je asi jeden z důvodů, proč tolik nerozumíme současným tvůrcům. Na druhou stranu je však nutno podotknout, že oni zase zapomněli na své pozorovatele. Nic nám ale nebrání v tom, abychom převzali iniciativu a stali se novým Leonardem, který se uměl dívat i tvořit. ●

ŠTEFAN TÓTH

Je absolventem Intermediální školy prof. Milana Knížáka na Akademii výtvarných umění v Praze, Divadelní fakulty Akademie múzických umění v Praze a absolvoval také stáž v ateliéru Christiana Boltanskiho na École nationale supérieure des beaux-arts v Paříži. Za svoji pracovní kariéru získal řadu cen a stipendií. Jeho díla jsou zastoupena ve sbírkách Národní galerie Praha, Kunsthalle Praha, Yvon Lambert Collection (Avignon), Barceló Foundation Collection (Palma de Mallorca), The Sublime Hyacinth Collection (Praha). Více na www.stefantoth.cz.